

"Minä olen huutavan ääni erämaassa: Tehkää tie tasaiseksi Herralle."

Pyhän kirjan merkillisin julistajapersoonallisuus on ehdottomasti Johannes Kastaja, erämaan profeetta. Hänen elämänsä ja julistuksensa historia on varsin lyhyesti kerrottu evankeliumin lehdillä. Tätä lyhyttä sanontaa ajatellaan tulee elävästi mieleen se seikka, että kirjoittajat ovat syvästi tajunneet tuon erämaanmiehen sisäisen maailman ja juuri sille oikeutta tehden vetäneet lyhyin ja vaatimattomin piirtein hänen kuvansa jälkimaailmalle. "En minä ole Kristus, en edes profeetta, mutta minun jälkeeni tulee hän, jonka kengänrihmoja en ole kumartaenkaan kelvollinen avaamaan." Siinä on suuren profeetan arvostelu itsestään. Ja tälle vapisevalle nöyryydelle, joka tuntee itsensä vain *kynttiläksi* itse elämän ja valon lähteen edessä, ovat evankelistat olleet uskollisia. Johannes Kastaja oli kuin pitkäisen tuli, joka jylisten leimahtaa, mutta jonka todellista muotoa on vaikea kuvata tapauksen mentyä ohi.

Johannes Kastajan elämä oli suuren profetian täyttymys ja samalla kertaa suuri murhenäytelmä. Siihen valoon, jota hän julisti, täytyi hänen oman kynttilänsä sammua, ja siinä tulella, jonka syttyminen oli hänen ainoa ja suuri ilonsa, täytyi hänen oman itsensä tuhaksi palaa. Hän oli pimeällä koleikkotiellä kulkeva kuninkaallinen soihdunkantaja, jonka täytyi kaatua syvänteen täytteeksi, että kuningas voisi astua eteenpäin. Hänen päivätyönsä hedelmäksi oli määrätty väistyminen ja sellainen köyhyyden ja mitättömyyden tunne, että "pieninkin Jumalan valtakunnassa" voi istua häntä ylempänä ja häntä suurempana.

Vain välähdykseltä hän näki julistamansa kuninkaan ohitsemisen. Ja silloin, kun kuningas seiso i niiden joukkojen ympäröimänä, jotka äsken olivat hänen sanaansa kuulemassa, oli hänen paikkansa ahtaan vankilan hiljaisessa ja yksinäisessä luolassa. Ja sielläkin hänen piti vielä taistella. Ei raivatakseen tietä toisten keskuudessa Herralle, vaan käydäkseen taistelun vielä ankaramman, *oman itsensä* täydellisesti Kristukselle voittamiseksi. On koetettu selittää, että Johanneksen lähetystö Kristuksen tykö vankilasta olisi tapahtunut hänen opetuslastensa tähden, heidän kiinnittämiseksensä kokonaan Kristuksen opetuslapsiksi. Tämä ei ole kuitenkaan uskottavaa. Hänen opetuslapsensa olivat jo siirtyneet Jeesuksen seuraan. Tällä väitteellä tahdotaan riistää suurelta julistajalta inhimillisyyttä, viedä hänet niiden ristiriitojen ja ihmissydämen hyökkäysten ulkopuolelle, joista ei kukaan "vaimoista syntynyt" vältty, ei suurinkaan. Mutta voisiko epäillä hän, joka Hengen valaisemana oli nähnyt Jeesuksessa aivan oikean Messias-kuvan: Jumalan karitsan, *ristillä lunastajan*, oli nähnyt hänessä helluntain *Hengellä kastajan* ja vihdoin maailman *tuomarin*, joka viskin kädessään puhdistaa puimatantereen kooten nisut aittaansa ja ruumenet polttaen sammumattomalla tulella? Juuri tässä epäilyksen ristiriidassa näkyy Johannes Kastajan *suuruus*. Hänestä itsestään on nyt tullut opetuslapsi. Eikä hänenkään kohdallaan se pyhä miekka ja pyhä rauhattomuus, jota Kristus tuli tuomaan maailmaan, ollut tehoton. Hänenkin täytyi hiljaisessa vankihuoneessaan, poissa ulkonaisten tapausten kuuluvilta, uskon kuuliaisuudessa tulla Mestarin eteen. Julistajan omassakin sydämässä nousi koleikkotie, ja sen tasoittamisessa oli hänen raskain taistelunsa tapahtuva. Piti hänenkin, joka oli opettaja, lähettää ystävänsä viemään hänen sairasta ja ristiriitaista sydäntänsä Mestarin tykö. Hänenkin, joka oli saanut armon näyttää sormellaan Jumalan karitsaa ja todistaa hänestä muille, täytyi saada todistus, vapauttava todistus itse Herralta Kristukselta.

Näin pieneksi piti suuren Johanneksen vähetä. Mutta silloin onkin hän ikuisten mittapuitten mukaan sellainen jättiläinen, ettei Herra malta olla puhkeamatta ylistykseen, jossa Kastaja Johannes, erämaan profeetta, asetetaan "suurimmaksi vaimosta syntyneiden joukossa". (Luuk.7:28).

"Kuka sinä olet?"

Vastaukseksi fariseusten ja kirjanoppineitten kysymykseen: Kuka sinä olet? antoi Johannes kutsumukseensa viittaavan vastauksen: "*Minä olen erämaassa huutavan ääni.*" Juuri tuon vastauksen valossa näemme ikäänkuin selvimmin Johannes Kastajan jylhän profeettahahmon ääriiviivat.

Juudean vuoriseudun jylhässä ympäristössä hän oli nähnyt ensi kerran päivänvalon. Siellä korkealla kuluivat hänen varhaisimman lapsuutensa päivät. Mutta erämaa, suuri, kuollut ja yksinäinen erämaa tuli hänen profeettakutsumuksensa yksitoikkoiseksi kasvatuspaikaksi. Siellä erämaassa huutaa hänen nuori sielunsa isien Jumalaa. Karkea kamelinkarvavaate peittää päivän paahtaman ja paastosta rasittuneen ruumiin, ja pitkä nasiirintukka valuu alas harteille. Ja erämaa antoi niukoista antimistaan hänelle ruoan.

Kova on Jumalan koulu.

Mutta siinä koulussa tapahtuu eräänä päivänä sellaista, joka on monelle sananjulistajalle vierasta: "Herran sana

tuli Johannekselle."

Kuinka tuo "sana" tuli, sitä ei kerrota. Tuliko se tuulessa ja myrskyssä vaiko vienossa tuulenhyminessä, sitä ei tiedetä. Makasiko nuori profeetta kasvoillaan erämaan hiekassa, vai katseliko hän yön hiljaisuudessa suuria, kaukaisia tähtiä silloin, kun Herran sana tuli, se jää profeetan ja suuren Jumalan salaisuudeksi.

Millainen oli tuo Jumalan sana?

Se ei ollut millään tavalla ajankohtainen, inhimillisen mielen jälkeen. Karkeapukuisena hän eräänä päivänä saapuu erämaan laitaan, ja karkea-asuinen oli se sanoma, jonka Herra oli hänelle antanut. *"Tehkää parannus, sillä kirves on pantu puun juurelle."* Tuollaisen sanoman Herra oli hänelle antanut. Sitä sanomaa ei ollut helppo julistaa. Sillä kyllähän saarnaaja itsekkin tiesi, millainen taisteluhaaste tuollainen julistus oli. Että ihminen tekee mitä vain, mutta on peräti vastahakoinen parannukseen, sen tuo karkea-asuinen julistaja tiesi. Jo noiden sukuylpeiden "Aabrahamin lasten" nimittäminen "kyykäärmeen sikiöiksi" oli sentään niin rohkeotteista julistusta, ettei ollut ihme, että tuollaisen julistajan päivät päättyivät mestauspölkylä.

Maailman ihminen on kautta aikojen vihannut totuudenpuhujaa. Samalla kun jumalaton ihminen sisäisesti tuntee vääryytensä, hän vihastuu silmittömästi, jos tuosta vääryydestä nuhdellaan. Se on samaa kuin koskettaa arkaa mätäpäisettä...

Kuka sinä olet?

Sinä kamelinkarvavaatetta kantava erämaan profeetta olet liian usein ollut outo niille, joilla on ollut etuoikeus pyhien kirjoitusten omistajina tuntea sinut. Sinulle tuli Jumalan sana erämaassa. Mutta ne, jotka osasivat ulkoa lain ja profeetat, eivät tunteneet sinua eivätkä sanaasi, sillä heidän sydämensä olivat kylmät ja kuolleet. He olivat niin itseensä tyytyväisiä, ettei se sana, joka sinua poltti, voinut heidän omakseen tulla. He iloittelivat vain hetkisen - omien valtasuunnitelmiansa ajamina - sinun kynttiläsi valossa, mutta menivät pois paatuneina ja närkästyneinä, kun sinä saarnasit valtakuntaa, joka ei ole tästä maailmasta.

Kuka sinä olet?

Siinä se hirvittävä köyhyyden todistus, jolla useat virallisen kristillisyyden edustajat ovat liian usein torjuneet sen sanoman, joka herättävänä ja elähdyttävänä armana on lähetetty kirkolle. Kuinka surullisen *tietämättömiksi* sulkeudutaan silloin, kun "tehkää parannus" -saarna kolkuttaa oville. Kun on kadotettu henkien tuntemisen lahja ja elottomina tuijotetaan kuolleeseen kirjaimeen, joudutaan siihen säälittävään tilaan, *ettei tunneta* sitä Herraa, jonka puolesta kiivaillaan, kun hän itse elävänä ja todellisena saapuu.

Kirkkohistorian surullisimman lehden on kirkko itse kirjoittanut taistellessaan niitä ihmisiä vastaan, joille Herran sana tuli. Ja tylympi kuin koskaan roomalaisen pakanavallan pyöveli oli se hengellisten herrojen pyöveli, joka kidutti ja surmasi Jumalan sanan saaneita ihmisiä milloin jesuiitan salakavalalla kädellä, milloin epäkristillisen vallan miekalla tai tämän maailman mukaan ajattelevien oppineitten suun hengellä. Ja koristeltuaan profeettain haudat heidän vaikenemisensa jälkeen he ovat ruvenneet palvelemaan noita tapettuja vainajia pyhimyksinä ja muovailleet heidän kuolleet ruumiinsa oman kuolleisuutensa sopiviksi pyhäinjäännöksiksi.

Kuka sinä olet?

Näin kysyvät ne itsetyytyväiset "kristillismieliset", joiden mielestä Kristus on sementinvalaja, olevien kuolleiden olojen valamiseksi sellaiseen rauhatilaan, mihin elämän sammuminen on ne jättänyt. Ja kuitenkin on Kristus tullut tuomaan riitaa ja miekkaa sivuttuja hautoja vastaan ja särkemään väärän rauhan. Hänen sanansa on vasara, joka vuoret murtaa, ja tuli sulattajan lusikassa.

Kuka sinä olet?

Näin kysyy tähän maailmaan mielistynyt synnintekijä, rahojensa rakastaja ja vallasta juopunut korkealla seisova, kun väkevän Jumalan sana rupeaa iskemään synnin myrkyttämää, kullan kovettamaa ja vallan paisuttamaa sydäntä. Miksi häiritä meitä? he kysyvät. Miksi häiritä tulevaisen elämän ja tuomion pelolla, sillä täällä meidän on hyvä olla? Täällä on meidän paratiisimme, täällä meidän Jumalamme.

Vaikenä erämaan profeetan huutavan ääni kolkossa Makairon vuoristolinnassa. Mutta ei vaiennut hänen *sanomansa*. Vuosisata vuosisadan jälkeen huutaa se sana, jonka Johannes Sakarian poika sai Herralta erämaassa. Ja jokaisen sukupolven kuulijakunnassa on niitä, jotka pahentuneina asettavat profeetalle kysymyksen: Kuka sinä olet? ja menevät paatuneina ja loukkautuneina pois. Ja jokainen vuosisata synnyttää Herodiaan tyttäriä, jotka tanssivat parannussaarnaajan surmaamiseksi. Eivätkä he halua surmata häntä vain mestauslavalla, vaan, mikä vieläkin pahempi, niiden sydämistä, jotka ovat tulleet murheellisiksi huutavan äänen edessä. Ja yhäti on niitä, jotka "pöytävierasten tähden" eivät jaksakaan seurata totuutta. Mutta yhäti vaatii huutavan ääni parannukseen. Eikä sen äänen sana palaja tyhjänä: on niitäkin, jotka totuudessa, tulevaista vihaa peläten menevät profeetan eteen kysymään: "Mitä minun pitää tehdä?" Ja näille särjetyille tunnoille, omaa pahuuttaan pelkääville parannuksen kasteen pyytäjille nostaa Kastaja Johannes siunaten kätensä ja osoittaa Jumalan Karitsaa, "*joka pois ottaa maailman synnin*". Eikä niiden ihmisten tarvitse enää kysyä erämaasta tulleelta mieheltä: Kuka sinä olet?

Johannes Virtanen: Rampana taivaaseen

Valoa ristiltä 2/1999

